

„Jak wdrażać dzieci do samodzielnej pracy?”

Zdarza się, że odrabianie zadanych lekcji jest bardzo uciążliwe i stresujące nie tylko dla uczniów, ale również ich rodziców. Właściwe postępowanie wobec dzieci w pierwszych klasach szkoły podstawowej sprzyja wypracowaniu prawidłowych nawyków i postaw wobec szkolnych obowiązków.

Większa jest wówczas szansa na sprawne i samodzielne odrabianie przez uczniów lekcji w kolejnych klasach.

1. Czas na odpoczynek po szkole

Dziecko po wielu godzinach w szkole jest często wyczerpane lub nadmiernie pobudzone, co może negatywnie wpływać na jego koncentrację uwagi. Warto określić ramy czasowe odpoczynku oraz dozwolone aktywności. Komputer lub telewizor lepiej włączyć dopiero po zrobieniu pracy domowej. Wszystkie inne aktywności wydają się przy grach dużo bardziej nudne, szczególnie zaś – odrabianie lekcji. Poza tym, trudno jest dziecku przerwać ekscytującą rozgrywkę.

2. Wyznaczenie stałej pory odrabiania pracy domowej

Stała pora nie oznacza, że odrabianie lekcji zaczyna się zawsze o tej samej godzinie. Dobrze natomiast, by był to stały element porządku dnia, np. po obiedzie, godzinę po powrocie ze szkoły, gdy tata wróci z pracy. Można również posłużyć się budzikiem nastawionym na konkretną godzinę, który wyręczy rodziców i da zdecydowany sygnał do rozpoczęcia odrabiania lekcji.

3. Zapowiedź zbliżającej się godziny na odrabianie lekcji

Dziecko poinformowane przez rodzica o tym, że za 15 minut zadzwoni budzik (sygnał do rozpoczęcia pracy) ma czas na dokończenie ważnej dla siebie czynności, zabawy, posprzątania po zabawie i oswojenia się z myślą o czekającym je obowiązku. Zmniejsza to prawdopodobieństwo oporu z jego strony.

4. Podkreślanie przez rodziców pozytywnych efektów pracy dziecka

Dobrze gdy odrabianie lekcji wiąże się z odczuwaniem satysfakcji z wykonanej pracy. Można to uczucie wzmocnić pozytywnymi uwagami o pracy dziecka. Obserwacja własnych sukcesów, pochwała działa na dziecko motywująco, rozwija jego inicjatywę, poczucie własnej wartości i jest zachętą do podejmowania wysiłku.

5. Rozmowa z dzieckiem o szkole

Rozmowa o ciekawych sytuacjach, które miały miejsce w klasie, o tym, czego dowiedziało tego dnia może być pomocna w przypadku, kiedy obserwujemy u dziecka trudności w zmobilizowaniu się do odrabiania lekcji. Rozmowa taka jest pomostem między czasem na odpoczynek a czasem pracy, ogniskuje uwagę dziecka wokół spraw związanych ze szkołą.

6. Wsparcie rodzica

W początkowych klasach rodzice powinni nadzorować pracę dziecka, unikać jednak siedzenia razem z nim przy biurku. Pomoc powinna polegać na sprawdzeniu czy dziecko rozumie treść polecenia, czy właściwie zabrało się do zadania. Zamiast dawać gotowe odpowiedzi, należy ukierunkowywać pracę dziecka poprzez zadawanie pytań i nakłanianie do samodzielnego myślenia. Dobrze gdy rodzic czuwa nad czasem pracy i koncentracją dziecka, motywując je, wyznaczając ramy czasowe, dzieląc zadania na etapy. Natomiast rodzic siedzący z dzieckiem przy lekcjach zwalnia je częściowo od odpowiedzialności za swój obowiązek.

7. Dobre warunki do koncentracji

Na czas odrabiania lekcji z biurka powinny zniknąć zabawki oraz wszystkie rzeczy nie związane z nauką. Wyeliminować należy głośne dźwięki rozmów, telewizora, radia. Rodzice powinni też zadbać, by uczniowi nie przeszkadzało młodsze rodzeństwo.

8. Samodzielność i odpowiedzialność ucznia

Należy stopniowo wdrażać dziecko do samodzielności. Dziecko będzie bardziej zmotywowane do pracy i poczuje się za nią odpowiedzialne, gdy będzie mogło samo decydować o niektórych związanych z nią aspektach, np. wybierając przedmiot lub zadanie, od którego chciałby zacząć. Należy starać się, by w kolejnych klasach dziecko samo sprawdzało co ma zadane i samo odrabiało lekcje. Pomoc rodzica może polegać na sprawdzeniu i wskazaniu, gdzie pojawił się błąd (w zależności od wieku dziecka, w którym wyrazie, akapicie, stronie). Im starsze dziecko, tym stopień odpowiedzialności za swoją pracę domową powinien być większy. Rodzice nadal mogą czuwać nad przestrzeganiem stałego czasu odrabiania pracy domowej. Warto razem z dzieckiem wspólnie ustalić godzinę siadania do lekcji i czas na przerwę, a nawet je zapisać i powiesić w widocznym miejscu. Krótkie odwołanie się do zapisanych ustaleń i wyrażenie przez rodziców wiary w odpowiedzialność i rzetelność dziecka może być wystarczającym zabiegiem motywującym, który kształtuje zarazem jego pozytywną samoocenę.

9. Zadbajmy o dobrą atmosferę przed rozpoczęciem odrabiania lekcji

Ważne, aby rodzic zachował zimną krew, gdy dziecko buntuje się i odwleka moment rozpoczęcia pracy. Najlepiej unikać awantury, odczekać aż emocje opadną, po czym wyjaśnić istotę obowiązku szkolnego oraz odwołać się do ustalonych zasad. Dzięki temu minimalizujemy u dziecka ryzyko kojarzenia zadań domowych z napięciem i stresem.

Rodzice łatwiej poradzą sobie z trudnymi emocjami w reakcji na opór dziecka, gdy spojrzą przez chwilę na rzeczywistość jego oczami lub wrócą myślami do swojego dzieciństwa. Rozumiejąca, empatyczna postawa może być dla dziecka potrzebną pomocą. Rozmawiając otwarcie o uczuciach dziecka, jego niechęci do wysiłku, o zmęczeniu, znudzeniu, rodzice mają szansę nauczyć ucznia przewycięzać te stany i uczucia w imię wyższych wartości.

Pamiętajmy, że niechęć dziecka do nauki nie zawsze wynika z jego lenistwa.

Wdrażając ucznia do rzetelności w realizowaniu swoich obowiązków, powinniśmy wziąć pod uwagę jego indywidualne predyspozycje. Wymagania szkoły są takie same dla wszystkich dzieci, te zaś różnią się między sobą spostrzegawczością, temperamentem, koncentracją uwagi, tempem pracy itp.

Ewa Słomczyńska – psycholog
Specjalista Poradni NEOLOGOPEDIA www.neologopedia.pl